

Opetushallitus
kirjaamo@oph.fi

Lausuntopyyntönnne 1.3.2017 OPH-614-2017

JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN LIITTO JHL RY:N LAUSUNTO PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUALAN AMMATTITUTKINNON PERUSTEIDEN LUONNOKSESTA

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua Opetushallituksen laatimaan puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnon perusteiden luonnokseen.

Yleistä

Julkisen sektorin toimipaikkoja, joissa puhtauspalveluja tarvitaan, on 15.2.2017 päivitetyn Tilastokeskuksen kunnittaisen toimipaikkalaskurin mukaan 21 254 toimipaikkaa.

Tutkinnon perustetyöryhmä on tehnyt hyvää työtä kootessaan osaamistarpeita tutkinnon osiksi ja osaamisaloiksi. On erityisen tärkeää, että osaamisalat/tutkintonimikkeet on saatu perusteisiin, koska ne ohjaavat tutkinnon suorittamiseen ja ammatillisen osaamisen kokoamiseen työn osaamistarpeista lähtevänä.

Perustetyöryhmän tulisi mielellään vielä kasata samantyyppiset tutkinnon osat yhdeksi tutkinnonosaksi, jolla poistetaan päällekkäisten osaamisten osoittaminen ja saadaan todella esitettyjä osaamispisteitä täyttäviä tutkinnon osia. Vaarana on, että samantyyppistä osaamista vaativia osia valitaan erillisinä, jolloin henkilökohtaistamisen myötä ei osaaminen lisäänyy osaamispisteiden osoittamalla tavalla.

Laitoshuoltaja

Laitoshuoltajan ammattitutkintoa osaamis pohjana tarvitaan Suomessa terveys- ja sosiaalipuolen toimipaikoissa, joita on Tilastokeskuksen 15.2.2017 päivitetyn kunnittaisen toimipaikkalaskurin mukaan 13 979 toimipaikkaa.

JHL ry pitää tutkinnon perustetyöryhmän esitystä kannatettavana. Pidämme erittäin tärkeänä, että työelämälähtöinen hyväksi tunnustettu Laitoshuoltajan koulutus säilyy Suomessa ja että laitoshuoltajan tutkintonimike säilyy ammattitutkinnossa.

Laitoshuoltajan ammattitutkinto on ollut pitkään viidenneksi eniten suoritettu tutkinto ja sillä on edelleen vetovoimaisuutta sen vahvan osaamisperusteisuuden ja työssä tarvittavan ammattitaidon vuoksi.

Työelämässä on tarvetta Laitoshuoltajan ammattitutkinnon osaamisen omaaville työntekijöille, kun tarvitaan uutta henkilöstöä alalla olevien eläköityvien tilalle.

Tutkinto antaa laaja-alaisen osaamisen. Sen kaksi pakollista tutkinnon osaa "Laitoshuoltopalvelut" ja "Laitoshygieneiapalvelut" varmistavat, että ympäristö on puhdas ja turvallinen, jolloin estetään esim. päiväkodeissa ja kouluissa tarttuvien sairauksien leviäminen. Sairaaloissa ja terveyskeskuksissa taataan potilaan turvallinen hoitajakso, laitoshuoltajan kuuluessa hoitoketjuun. Samoin on huomioitu hyvin myös mahdollinen jakelukeittiöissä toimiminen, jolloin laitoshuoltajan työtehtävät monipuolistuvat myös koulu- ja päiväkotiympäristöihin.

Laitoshuoltajan ammattitutkintoa arvostetaan työelämän eri toimialueilla mm. sairaaloissa, terveyskeskuksissa, päivähoidossa, vanhusten palvelulaitoksissa, ja erilaisissa puhtautta ja korkeaa hygieniää vaativissa työelämän ympäristöissä.

JHL ry esittää, että Laitoshuoltajan pakollisten tutkinnon osien osaamisen osoittamista-poihin on kirjattava mahdollisuus jakaa tutkinnonosan suoritusta ja suorittaa näyttö eri työkohteissa. Esimerkiksi Laitoshuoltajan tutkinnon suorittaminen estyy, kun "Laitoshygieneiapalvelut" on pakollinen tutkinnon osa ja sen osoittamiseen liittyvät osaamisvaatimukset täyttyvät ainoastaan isoissa sairaaloissa.

JHL ry toteaa, että Laitoshuoltajan ammattitutkinnon pakolliset tutkinnon osien sisällöt ovat vaativia, joka takaa vahvan ammattilaisuuden.

Pyydämme tarkistamaan ja täydentämään seuraavia asioita, jotta tutkinnon suorittamismahdollisuudet säilyvät myös peruskunnissa:

"Laitoshygieneiapalvelut" tutkinnon osan osaamisen osoittaminen osina onnistuisi paremmin, kun niissä kouluissa, päiväkodeissa tai pienissä palvelulaitoksissa, joissa ei ole huoltohuonetehtäviä, osaamisen voisi osoittaa esim. terveyskeskuksessa tai sairaalassa.

"Laitoshuoltopalvelut" tutkinnon osan osaamisen osoittaminen osina onnistuisi paremmin, kun vuode- ja ruokahuoltotehtävien osalta voisi jakaa tutkinnon osaa eri työpaikoille.

Toteamme, että sisältöjen ja osaamispisteiden erilaisuus ja tutkinnon osien pirstominen pieniin osiin ihmetyttää, kun kuitenkin niiden osaamispisteet ovat lähes kaikissa samat, 30 osp. Esimerkiksi oppilaitosten ja päiväkotien puhtauspalvelut ja monet muut kohteet ovat omanaan, kun ne voisi olla yleisenä valinnaisena ylläpitosiivouksena, jonka voisi suorittaa erilaisissa kohteissa, koska toimipaikoittain ylläpitosiivous eroaa hyvin vähän. Jos halutaan korostaa osaamisen osoittamispaikkaa, niin se mainittaisiin tutkintotodistuksen lisätietoja -kohdassa, kuten 2005 Laitoshuoltajan at-tutkinnon perusteet mahdollistivat.

JHL ry on huolestunut osaamistason alentumisriskistä, mikäli tutkinnon perusteisiin jätetään kapea-alaisia tutkinnon osia. Tämä mahdollistaa sen, että mennään siitä mistä aita on matalin ja saadaan suoritettua paljon tutkinnon osia eikä ajatella osaamistason kaantumisen seuraamuksia.

Huolestuneisuuden esitämme myös siitä, että perussiivouspalvelut puuttuvat Laitoshuoltajan pakollisista tutkinnon osista, koska samaa ylläpitosiivousta tekevä työntekijäryhmä hoitaa myös perussiivoukset esim. koulujen ja päiväkotien loma-aikoina.

Esitämme, että Opetushallitus ohjeistaa oppilaitoksia ohjaamaan suorittajia ”Perussiivouspalvelut” tutkinnon osan suorittamiseen, jotta Laitoshuoltajan ydinosaaminen varmistuu.

Esitämme, että Laitoshuoltajan pakollisten tutkinnon osien suorittaminen mahdollistetaan niin, että tutkinnon osa voidaan jakaa eri työkohteisiin. Samalla voidaan varmistaa, että puhdistuspalvelualalla riittää myös tulevaisuudessa koulutettua ja ammattitaitoista henkilökuntaa.

Esitämme, että Laitoshuoltajan tutkintoon pitäisi mahdollistaa tutkinnon osan ottaminen Sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnosta.

Henkilökohtainen avustaja

Olemme JHL:ssä tyytyväisiä, että vihdoin henkilökohtaisen avustamisen alalle saadaan tutkinto. Alan työntekijöillä ei ole ollut mitään omaa koulutusta. Heitä on työtehtävissä mitä erilaisimmilla koulutuksilla, pääsääntöisesti ilman mitään ammatillista koulutusta. Henkilökohtaisen avustajan työ poikkeaa muusta työstä hyvin paljon, koska henkilökohtaisenavun työn lähtökohtana on se, että avunsaaja määrittää työtehtävät ja tekotavan. Tämän vuoksi avustamisen tarpeet voivat olla hyvinkin erilaisia. Erityisesti vammaispalvelulain mukaisessa henkilökohtaisessa avussa tulee ottaa huomioon vammaisen itsemääräämisoikeus, jota YK:n vammaissopimuksen ratifioiminen vahvisti. Oma tutkinto antaa hyvät lähtökohdat avustajan työlle. Henkilökohtaiset avustajat eivät ole hoitajia, vaan ammatissa olevia avustajia. Erilaisten arvioiden mukaan henkilökohtaisia avustajia on maassamme noin 25 000.

Esitämme, että:

- yhteisen tutkinnon osan ”Asiakaslähtöisten puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen tuottaminen” suorittamiseen sovelletaan puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen tuottamisen sijasta henkilökohtaisen avustamisen tuottamiseen liittyvää osaamista.

- ”Henkilökohtaisena avustajana toimiminen” tutkinnon osan ammattitaitovaatimukseen ”Tutkinnon suorittaja toimii avustajana liikkumisessa” nimettäisiin *Tutkinnon suorittaja toimii avustajana toimintarajoitteen tukemisessa*. Osaamisvaatimuksena tulisi olla, että tutkinnon suorittaja osaa avustaa avunsaajaa turvallisesti kotona ja kodin ulkopuolella ammatillisesti. Tutkinnon suorittaja osaa erottaa eri henkilökohtaisen avun muodot ja toteuttaa avustavaa työtä avunsaajan lähtökohdista, ottaen huomioon itsemääräämisoikeuden, siinä määrin kun se on mahdollista. Tutkinnon suorittaja tuntee alaa koskevan lainsäädännön. Tutkinnon suorittaja tuntee työympäristön eri roolit ja osaa toimia eettisten periaatteiden mukaisesti. Tutkinnon suorittaja tuntee yleisimmät vammaisuuden eri muodot ja pitkäaikaissairaudet, joita alalla kohtaa.

- henkilökohtaisen avustajan tutkintoon pitäisi mahdollistaa tutkinnon osan ottaminen Sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnosta. Vaikka henkilökohtaisen avustajan työ ei lähtökohtaisesti ole hoitoa eikä hoivaa, voi tehtävä sisältää osia niistä, esim. hengityshalvauspotilaan tai ALS-potilaan avustaminen.

- koulutuksen sisällössä tulee ottaa huomioon yksintehtävän työn erityiskysymykset ja työnohjauksellinen näkökulma. Avustaja kohtaa monesti tilanteen, että avunsaaja, joka on yleensä myös työnantaja, menehtyy työsuhteen aikana.

Kodinhuoltaja (AT)

Tuemme perustetyöryhmän esitystä tutkinnosta Kotityöpalvelualalle. Vaikka ala ei esiinny tutkinnon nimessä, niin markkinoinnin kannalta on erityisen tärkeää, että uutena tulee käyttöön tutkintonimike, vaikka se on harhauttavasti sama kuin perustutkinnon Kotityöpalvelujen osaamisalassa.

Esitämme, että yhteisen tutkinnon osan ”Asiakaslähtöisten puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen tuottaminen” suorittamiseen on sovellettava puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen tuottamisen sijasta vaihtoehtoisesti kotityöpalvelujen tuottamiseen liittyvää suunnittelua ja tuottamista.

Esitämme, että Kodinhuoltajan tutkintoon pitäisi mahdollistaa tutkinnon osan ottaminen Sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnosta.

Tekninen kiinteistöhoitaja

Tuemme perustetyöryhmän esitystä tutkinnosta Tekninen kiinteistöhoitaja. On erityisen tärkeää, että uutena tulee käyttöön tutkintonimike.

Toimitilahuoltaja (AT)

Tuemme perustetyöryhmän esitystä tutkinnosta Toimitilahuoltaja, vaikka onkin harhauttavaa, että sama tutkintonimike on perus- ja ammattitutkinnossa.

Lisätietoja:

koulutustoimitsija Maila Tikkanen

maila.tikkanen@jhl.fi gsm 040 547 2337

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Håkan Ekström
toimialajohtaja